

Tautosakos puoselėtoja Stanislava Stripinienė ir jos garso įrašų kolekcija

RIMA VISACKIENĖ

Rudeninė Tautosakos savaitė, vykstanti Lietuvių literatūros ir tautosakos institute ir rengiama Tautosakos archyvo skyriaus, jau tapo tradicija. Renginio nuolatinė įkvėpėja – šio skyriaus darbuotoja ir gerai žinoma etnologė Gražina Kadžytė. Tautosakos savaitę pavyko surengti ir šiais, COVID-19 pandemijos metais. Dar spėjome visi susitikti ne „per nuotolį“, bet gyvai. Tačiau ne viskas klostėsi taip, kaip norėjome. Dėl plintančios pandemijos teko atidėti kelionę į Žemaitiją, kur ketinome susitikti su Žemaitijos nacionalinio parko darbuotojais, plateliškiais ir visi drauge prisiminti ir pagerbti šviesuolę, Platelių garbės pilietę, mokytoją, kraštotyrininkę, entuziastingą tautosakos rinkėją ir puoselėtoją, trijų knygų sudarytoją Stanislavą Stripinienę (1933–2020). Lietuvių tautosakos rankraštyne saugoma kraštotyrininkės užrašyta dainuojamoji ir sakytinė tautosaka patraukė folkloristų dėmesį dar prieš porą dešimtmečių: svarbesni ir būdingesni liaudies kūrybos pavyzdžiai buvo atrinkti ir įtraukti į *Lietuvos valsčių* serijos monografiją *Plateliai* (1999)¹. Prieš metus į Rankraštyną atkeliavusi visa Stripinienės originalių garso įrašų kolekcija gerokai praturtino fonotekos fondą.

Tautosakos archyvo skyriaus darbuotojai, įvertindami didžiulį mokytojos atliktą darbą folkloro srityje, su didžiausia pagarba ir dėkingumu jai skyrė, deja, jau po mirties, geriausio tautosakos rinkėjo „Tautosakos medus“ nominaciją. Šių metų gegužės 19-oji tapo paskutine Stanislavos Stripinienės gyvenimo diena. Nukeliautas ilgas ir prasmingas kelias, nuveikta labai daug tautai ir kraštui, kuriame, metams bėgant, kraštotyrininkė prigijo visa savo esybe. Knygos *Platelių žemės atmintis: vardai ir sakmės, pasakojimai ir spėlionės* pabaigoje kraštotyrininkė rašo:

Mokiausi iš Senųjų išminties, giliau pajutau žmogų, gamtą ir amžinybę; ėmiau suprasti, jausti, kas vadinama tautos dvasia ar kultūra. Pajutau toli nueinančias tautos šaknis ir vis

1 Iš viso 19 kūrinių; juos atrinko ir spaudai parengė Povilas Krikščiūnas ir Aušra Žičkienė.

daugiau norėjau sužinoti apie praėjusių amžių ne tiek fizinį, kiek dvasinį gyvenimą, – klimpau į mitologiją... Dabar suprantu, kiek man padėjo ir padeda per tautosakos rinkimą išaugęs Vienovės jausmas: Visa yra Viena, ir todėl nebaisu nei gyventi, nei mirti.²

Nepaprastai gaila, kad nepavyko susitikti, pasikalbėti, geriau pažinti gerbiamos kraštotyrininkės. Lieka gyva atmintis, išleistos tautosakos knygos, sudaryti rankraštiniai rinkiniai, garso įrašai ir vis dailiai, maloniai suskambantis magnetofono ritėse įamžintas Stanislavos balsas.

Tautosakos archyvo skyrius sulaukia netikėto siuntinio

2019 m. pabaigoje Instituto Tautosakos archyvo skyrių pasiekė netikėtas, senąja žemaitiška tautosaka alsuojantis siuntinys – didžiulė kartono dėžė, pilna magnetinių juostelių su ypač vertingais garso įrašais. Sunku ir apsaakyti, kaip tokia dovana šią dieną pradžiugina archyvaro širdį! Vis daugiau laiko praleidžiant interneto erdvėse ir skaitmeniniuose „vandenynuose“, vis dažniau tarpusavyje bendraujant virtualiai, tai atrodo jau beveik nerealus, negalimas reiškinys, kuris verčia susimąstyti apie tikrąsias tautos vertybes ir jų išsaugojimo prasmę. Kiek daug vienas žmogus gali nuveikti tautos labai turėdamas savyje aiškų, lyg plūgas į žemę giliai įsirėžusį tikslą, nors eiti jo link ne visada būna lengva. Sulaukus šitokios ypatingos dovanos, skyriaus darbuotojų pareiga – neribotam laikui suteikti šiems ketvirtą dešimtmetį skaičiuojantiems garso įrašams naują ir patikimą užuovėją.

Labiausiai mus domino ir kėlė smalsumą, žinoma, ne sunki, šiek tiek apsitrynusi dėžė, bet jos turinys. Vos ją pravėrus, vidinėje pusėje esantis užrašas iškart viską paaiškino:

Būtų gerai, jei tos juostelės, Irutės globotos, rastų vietą Literatūros institute, tautosakos rankraštyne, Vileišio namuose. Gal juostelėmis pasirūpintų direktorius Ramūnas Lydys, juk tai nacionalinio parko etnografinis turtas.

Padėkit, direktoriau, reikėtų, kad jos pasiektų Vilnių. Gal Aušra padėtų? Aš jau pasenau, pavargau...

Tai Stanislavos raštu išreikšta valia dėl jos užrašytų tautosakos perlų, galinčių atverti šių laikų tautosakos tyrėjams ne vienerias duris į paslapčių kupiną mitinį pasaulį ar vingrių žemaitiškų melodijų lobyną. O ką jau kalbėti apie plateliškių tarmę, kuri per tautosakos pateikėjus ir jų gyvenimus tautosakos užrašytojos dėka trykšta kiekvienu išjaustu, išsakytu, išgiedotu kūrinium, čiurlena lyg gyvybės šaltinis...

.....

2 Stanislava Stripinienė. *Platelių žemės atmintis: vardai ir sakmės, pasakojimai ir spėlionės*, Plateliai [i. e. Kaunas]: Naujas lankas, 2013, p. 133.

Stanislava Stripinienė. *Aldonos Kuprelytės nuotrauka*, 2017

Džiugu, kad visa vertingų įrašų kolekcija, 2010 m. trumpam iškeliavusi iš Žemaitijos nacionalinio parko Kultūros paveldo skyriaus į Lietuvos liaudies kultūros centrą (dabar – Lietuvos nacionalinis kultūros centras), pagaliau atkeliavo į „galutinę stotelę“ – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Lietuvių tautosakos rankraštyną. Sulaukėme ir dar vienos naujienos – pakeliui ši svarbi žemaičių tautosaka įgijo ir skaitmeninį pavidalą, t. y. visus kolekciijoje buvusius garso įrašus 2010 m. suskaitmenino Centro darbuotojai. Nuo šių metų rudens skaitmeninės įrašų kopijos saugomos ir Tautosakos archyvo skyriaus serveriuose. Ypač džiugu, kad tais pat metais pasirodė plateliškiams ir visiems besidomintiems labai reikšminga dviguba Platelių krašto folkloro plokštelė „Oi platos platos Platelių valsčelios“, parengta bendradarbiaujant VO Platelių bendruomenei ir Lietuvos liaudies kultūros centrui (parengėja Loreta Mukaitė-Sungailienė). Plokštelėje yra net 70 autentiškų kelių žymiųjų Stripinienės pateikėjų padainuotų ir papasakotų kūrinių. Dar 28 tautosakos kūrinius atlieka pagrindinis jos užrašytos tautosakos skleidėjas, Žemaitijos nacionalinio parko folkloro ansamblis „Platelė“ (vadovai Aivaras ir Aliona Alminai).

Garso įrašų kolekcija iš arčiau

Archyvo fondams Stripinienė perdavė 102 magnetines juostas garso įrašų, turinčių originalią numeraciją, išsamų ir tikslų užrašytų kūrinių pasą ir tokias pat tiksliai pateikėjų metrikas (Lietuvių tautosakos rankraštyne jos buvo sužymėtos signatūromis *LTRF mg 5580–5673*). Dainų sąrašuose gausu patikslinimų, pas-tabėlių, tarminių žodžių reikšmių aiškinimų, beveik visur nustatyti ir nurodyti kūrinių žanrai. Kiekviena šios kolekcijos garso juostelė savaip vertinga, skirtinga ir ypač plačiai atspindinti Platelių krašto senųjų tradicijų, tikėjimų bei dainuo-jamosios tautosakos savitumus. Stebina užrašytų sakmių, pasakojimų, padavimų bei pasakų gausa. Ne menkesnė ir „skambančioji“ kolekcijos dalis – įvairių žan-rų liaudies dainos, rateliai, žaidimai, žaidinimai, lopšinės, garsų pamėgdžiojimai ir kita dainuojamoji tautosaka. Net devyniose magnetinėse juostose (*LTRF mg 5657–5662, 5665–5667*) rasime įrašytus tradicinius Žemaičių Kalvarijos kálnų ir *karunkos* (lenk. *koronka* – ‘vainikėlis’) giedojimus. Kolekcija aprėpia daugiau nei 3500 kūrinių, užrašytų iš 64 tautosakos pateikėjų. Dalį kolekcijos sudaro ir jau anksčiau įteiktų garso įrašų kopijų originalai. Tai jau ne pirmas kartas, kai tau-tosakininkė savo užrašytą medžiagą patikėjo Lietuvių tautosakos rankraštynei – nuo 1967 m. čia jau saugomi jos sudaryti tautosakos rinkiniai (*LTR 3827–3829, 3886, 3950, 4165–4166, 4627, 4708, 4923– 4925, 5072, 6000*) ir magnetinių juostų kopijos (*LTRF mg 3126–3153*). Didelė tautosakinės medžiagos dalis buvo užrašyta iš apylinkių gyventojų kartu su Platelių vidurinės mokyklos literatų bū-relio mokiniais. Anksčiau įteiktą tautosaką kraštotyrininkė užrašė iš šių žymiau-siųjų tautosakos pateikėjų:

Stanislavos Šoblinskaitės (g. 1895, gyv. Plateliuose), Magdalenos Kaniavienės (g. 1909, gyv. Medsėdžiuose) ir jos dukters Magdelės Stončienės (g. 1942), Stanislavos Laivienės (g. 1901, gyv. Plateliuose), Stasės Urbonienės (g. 1908, gyv. Beržore), Magdalenos Jakštienės-Skirutytės (g. 1912), Stasės Eidėjienės (g. 1906, gyv. Plateliuose), Stanislavos Puidokienės (g. 1904), Justinos Jundulaitės (g. 1911), Augelės Damašienės-Norkutės (g. 1912, gyv. Beržore), Magdalenos Domarkaitės (g. 1910, gyv. Beržore).

Vėliau rinkdama tautosaką, ji surado dar apie pusę šimto pateikėjų iš Platelių ir aplinkinių gyvenviečių – Medsėdžių, Dovainių, Beržoro, Babrungėnų, Gilai-čių, Stirbaičių. 1960 m. pradėjusi dirbti Platelių vidurinėje mokykloje ir ėmusi organizuoti ekspedicijas, Stripinienė skatino mokinių meilę tautosakai, gimtajai tarnei, ugdė pagarbą seniesiems gyventojams. Be jau minėtų žymiųjų tautosakos pateikėjų – plateliškių S. Šoblinskaitės ir S. Laivienės, medsėdiškės M. Kaniavienės, išryškėjo ir daugelis kitų įdomių asmenybių:

Bronė Balsienė-Rimkalė (g. 1923, Gilaičiai), Kotryna Sausdravienė (g. 1907, Stirbaičiai), Justina Sodytė-Endriuškienė (g. 1924, Medsėdžiai), Saturnina Valančiauskienė (g. 1919, Dovainiai), Ona Donelienė-Sausdravalė (g. 1905, Stirbaičiai), Magdalena Valančiauskienė (g. 1913, Beržoras), Julija Gadeikytė (g. 1902, Babrungėnai) ir jos seserys – Juzefa Smilgevičienė (g. 1899) ir Ona Rėmeikienė, (g. 1897), Janina Jokubaitienė (g. 1931, Stirbaičiai), Magdalena Mikienė (g. 1914), Kazimieras Knystautas (g. 1914, Užpelkiai), Kristina Jurkšienė (g. 1925, Plateliai), Elena Lukauskienė-Krasauskaitė (g. 1901, Plateliai), Kristina Šatkauskienė (g. 1918, Beržoras), Liudas Serapinas, (g. 1907, Gilaičiai), Stasė ir Aleksandras Buivydai (g. 1907 ir 1891, Stirbaičiai), Jeronimas ir Stasė Užpaliai (g. 1904 ir 1908), Liudas ir Eugenija Mikalauskai (g. 1909 ir 1913).

Šie pateikėjai sekė jų vietovėse gausiai gyvavusias sakmes, pasakas, dalijosi prisiminimais apie gyvenimą, darbus, vietos papročius, kalendorines šventes. Dauguma jų ne tik sekė, pasakojo, bet ir dainavo. Tai – unikalus reiškinys, reikalaujantis iš užrašytojo nemenko sumanumo ir „tautosakos reikalų“ išmanymo. Nors savo prigimtimi Stripinienė ir nebuvo žemaitė (kilusi iš Žadeikių k., Žagarės vls., Šiaulių aps.), bet gebėjo jautriai ir profesionaliai prakalbinti kiekvieną vietos žmogų, neretas jų atskleisdavo jai visą gyvenimą niekam nepasakotus „slėpinius“. Kaip girdėti iš garso įrašų, tautosakos užrašytojai tekdavo ir pagirti, ir padrąsinti pasakotoją ar dainininką, kad visu grožiu atsivertų įdomiausi pasakojimai ir istorijos, kad žodis ar posakis neprarastų tikrojo, savo tarnei būdingo skambesio, kad netaptų „padailintu“ ar kitaip netekusiu savo grožio. Tai – tautosakos rinkėjo darbo specifika. Jis reikalauja ypatingo žinojimo, ramybės, supratimo, kantrybės, net tam tikros nuojautos. Pasakui eina kruopštus užrašytos tautosakos tvarkymas, dar vėliau – tautosakos rinkėjo pasirinkimas, kaip užrašytoji tautosaka gyvuos toliau: pasiliks namie stalčiuje ar bus surastos naujos jos gyvavimo ir išlikimo formos.

Meilė Platelių kraštui ir jo žmonėms, taip pat išsamus tautosakos reiškinų supratimas greičiausiai ir buvo toji galia, kuri ramiuoju gyvenimo laikotarpiu, tai yra po ilgų mokytojavimo metų, jau išėjus į pensiją, neleido Stripinienei nurimti. Pradėjusi tautosaką užrašinėti dar studentiškosiose ekspedicijose, vis dėlto daugiausia įrašų ji sukaupe 1987–1991 metais. Matyt, tai buvo tarsi „ypatingoji užduotis“, kuri turėjo būti įvykdyta, nes dauguma pateikėjų jau buvo sulaukę itin garbaus amžiaus. Lietuvių kalbos puoselėtojas profesorius Arnoldas Piročkinas (1931–2020), vertindamas Stripinienės knygą *Platelių žemės atmintis*, rašo:

Šiam darbui knygos sudarytoja skyrė daug metų ir jėgų. Apie šitos veiklos mastą galima spręsti ne vien iš pateiktų dalykų, bet ir iš skyrelio „Pasakotojai“ (p. 125–127), kuriame surašyti net 93 pateikėjai. Iš jų trys buvo gimę dar XIX a. pabaigoje. Didelė dalis gimę XX a. prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Taigi, iš jų gauta medžiaga pačiu laiku, jeigu ne

S. Stripinienė, šiandien ji būtų buvusi prarasta visiems laikams. Visi pateikėjai reikalavo iš rinkėjos daug laiko ir sugebėjimo bendrauti.³

Apie asmenybę ir nuveiktus darbus

Labiausiai jaudina gilioji sakmių tiesa: yra tik viena Esmė – nepažini, amžina, visur ir viskuo esanti. Dėl to viskas yra Gyva. Dėl to viskas artima. Dėl to žmogus supranta ir ežero balsą, ir paskendusius varpus –

– tai *Žemaičių žemė* žurnale išsakytos tautosakos rinkėjos mintys, kurias ji paliko visiems besidomintiems tradicine kultūra: tyrėjams, moksleiviams, studentams ir, žinoma, pirmiausia Platelių krašto žmonėms⁴. Iš žmonių – žmonėms. Paliko ne tik prasmingas mintis, apmąstymus ar reikšmingus pastebėjimus savo knygoje, bet ir didžiulį, skrupulingai atliktą darbą – kelis tūkstančius Plateliuose ir jų apylinkėse užrašytų tautosakos kūrinių. Plungės ir Rietavo krašto laikraštyje *Žemaitis* Aušra Dirvonskienė šitaip prisimena visų gerbiamą mokytoją ir tautosakos rinkėją:

Trapi, nedidukė Stanislava (Riškutė) Stripinienė savo dvasia visa galva buvo aukštesnė už mus. Tai supratome iš karto, vos truputį pabendravę su ja, matydami, su kokia atida ir rūpesčiu žvelgia jos mėlynos akys, kokia turtinga ir taisyklinga jos kalba. Ir vis darbuose paskendusi, popieriaus lapais, storiausiomis knygomis stalus nuklojusi. Netrukdykit, sakydavo, neužsibūkit ilgai. Supratom jos laiko kainą⁵.

Ypač netikėta, kad ši asmenybė iki pat gyvenimo pabaigos veikė ne tik kaip mokytoja, tautosakos rinkėja, bet ir kaip tyrėja, gebėjusi ne tik pamatyti bendrą Platelių ežero ir jo salų sakmių variantų visumą, bet ir labai kūrybiškai pažvelgti į tautosakos kūrinių kaip į atskirą tyrimo objektą. Knygoje *Platelių žemės atmintis* rašo, kad ją rengdama turėjusi aiškų tikslą:

Norėjau pasakoti apie gražią žemę, kokią ją matau ir girdžiu sakmėse. Žaizdotos žemės atmintis jau prigesusi, ir aš dėl daug ko spėliuju. Spėlionėmis, kaip ir visu darbu, norėjau žadinti susidomėjimą šia žeme ir didžiavimąsi Tėvyne. Šis tikslas gal pateisina ir drąsiausias mintis. Antra vertus, spėlionės, rodos, visada turi vienokį ar kitokį pagrindą... Net ir lyginimas su Roma nėra tuščias: kai šviesiaplaukiai mėlynakiai poledynmečio

3 Arnoldas Piročkinas. „Byloja Platelių žemė“, *Mokslo Lietuva*, 2014, liep. 22, prieiga per internetą: <http://mokslolietuva.lt/2014/07/byloja-plateliu-zeme/>.

4 Stanislava Stripinienė. „Platelių žemės atmintis“, *Žemaičių žemė*, 2013, Nr. 4, p. 43.

5 Žr. Aušra Dirvonskienė „Platelių šviesuolė išlydėta su liaudies dainomis“, *Žemaitis*, 2020, liep. 18, prieiga per internetą: <https://www.zemaiciolaikrastis.lt/aktualijos/plunge/plateliu-sviesuole-istrydeta-su-liaudies-dainomis>.

Senosios Europos žmonės jau žuvavo mūsų ežerynuose, iki Romos įkūrimo dar buvo neišpasakytai toli...⁶

1955 m. Vilniaus universitete baigusi lietuvių kalbą ir literatūrą ir jau studijuodama aspirantūroje (dabar būtų doktorantūra), Stripinienė domėjosi etnine kultūra, dalyvaudavo kraštotyros ekspedicijose. Galima manyti, kad ji buvo labai perspektyvi ir į daug ką besigilinti studentė, bet to meto šiurpus režimas neleido susiklostyti sėkmingai jos mokslinei karjerai: aspirantūra buvo staiga „užbaigta“, o smalsi aspirantė ne savo noru turėjo vykti mokytojauti į Žemaitiją⁷. „S. Stripinienės knygų redaguotoja Genovaitė Matevičiūtė, tardama atsiveikinimo žodžius Platielių bažnyčioje, į mokytojos gyvenimą pažvelgė per savo studijų Vilniaus universitete prisiminimų prizmę. Iš jos lūpų nuskambėjo tai, ko daugelis platieliškių nežinojo: likimas lėmė, kad Stanislava ne savo noru atvyko į Platelius. Jos vieta, kaip ir daugelio bendrakursių lituanistų, buvo mokslinėje Vilniaus universiteto bendruomenėje. Bet buvo tokie laikai...“⁸ A. Piročkinas taip prisiminė vieną iš gambiausių savo kurso draugijų:

Likimo nublokšta į nuošalią Žemaitijos mokyklas, ji nenuleido rankų – nepasidavė rezignacijai, neužgniaužė savo kūrybinių pradų. Židikuose, kiek žinau, jinais šoko rinkti medžiagos apie čia 1915–1930 m. gyvenusią mūsų įžymiąją rašytoją Mariją Pečkauskaitę-Šatrijos Raganą. Atsidūrusi Platieliuose S. Stripinienė atsidėjo rinkti šio nuostabiai gražaus ir dvasiškai turtingo krašto padavimus, sakmes, pasakojimus.⁹

Ir štai nepaprastas rezultatas – padedant ir palaikant Žemaitijos nacionalinio parko darbuotojams, mokytojai pavyko parengti ir išleisti net tris vertingas tautosakos knygas¹⁰. Jos straipsnių randame leidiniuose¹¹, taip pat žiniasklaidoje bei internete. Stripinienė mielai dalyvaudavo įvairiuose renginiuose, bendraudavo su buvusiais savo mokiniais. Pažinojusieji ją prisimena ir kaip puikią pasakotoją.

.....

6 S. Stripinienė. *Platielių žemės atmintis: vardai ir sakmės, pasakojimai ir spėlionės*, p. 7.

7 1955–1956 m. dirbo Židikuose, 1956–1957 m. – Ylakiuose, nuo 1960 m. rudens mokytojavo Platielių vidurinėje mokykloje.

8 A. Dirvonskienė. *Min. veik.*

9 A. Piročkinas. *Min. veik.*

10 Jau minėtoji *Platielių žemės atmintis: vardai ir sakmės, pasakojimai ir spėlionės*; *Platieliškė Stanislava Šoblinskaitė: pasakojimai ir dainos*, Telšiai: Spaudos lankas, 2014; *Medsėdiškė Magdalena Kaniavienė: pasakojimai ir dainos*, Telšiai: Spaudos lankas, 2016.

11 „Trys Platielių dainininkės“ ir „Anketa apie Petrą Jonutį“ knygoje *Aš išdainavau visas daineles* (t. II, sudarė Danutė Krištopaitė, Vilnius: Vaga, 1988, p. 394–494 ir p. 579–583), „Mickevičių teisybė“ ir „Ona Mickevičiūtė-Barakauskienė apie brolių Juozapą Mickevičių“ knygoje *Tėvų ir protėvių žemė (Juozas Mickevičius)*, kn. II, sudarė Danutė Mukienė, Vilnius: Regioninių kultūrinių iniciatyvų centras, 2009, p. 353–379).

Jau būdama senyvo amžiaus, atėjusi į Platelių mokyklą papasakoti penktokams sakmių, ji būdavo išlydima plojimais. Mokytoja „iki pat senatvės domėjosi pasaulio ir Lietuvos įvykiais, tyrinėjo lietuvių kilmę, šaknis. Jei būtų turėjusi jėgų, tikrai nebūtų nuleidusi rankų, toliau rašiusi, analizavusi“¹².

Na, o pati Stripinienė apie mylimą pateikėją, bendravarde Stanislavą Šoblinskaitę taip rašė:

Seniausia iš visų tautosakos pateikėjų, tikra plateliškė, gražiai kalbėjusi gryna žemaičių kalba, padainavusi gerų dainų, – dėl viso to surinktos tautosakos publikavimą norėjau pradėti nuo S. Šoblinskaitės. Paskui galvojau atskiromis knygomis pagerbti ir kitus pateikėjus ir tik tada išleisti Platelių tautosakos rinktinę. Bet planai liko nerealizuoti...¹³

Akivaizdu, kad kraštotyrininkė turėjo dar daug didelių, šviesių ir ambicingų, Žemaičių žemei naudingų užmojų, tačiau jiems įgyvendinti nebeužteko nei jėgų, nei laiko...

Taigi planų realizavimas, apie kuriuos kalbėjo Stanislava Stripinienė, turbūt būtų pati didžiausia padėka darbščiajai žemaičių tautosakos rinkėjai už viso gyvenimo triūsą folkloro srityje. Jos šviesi asmenybė ir nuveikti darbai – tai sklidinasi aruodas šių dienų folkloro tyrėjams ir skleidėjams, visiems juo besidomintiems.

.....
12 A. Dirvonskienė. *Min. veik.*

13 S. Stripinienė. *Plateliškė Stanislava Šoblinskaitė: pasakojimai ir dainos*, p. 21.